

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIV.

V Ljubljani 5. vel. travna 1871.

List 18.

Mariji Cvetlici.

Marija po vertu hodila,
V gredice je cvetke sadila,
Otrokom v ljubezni spomin;
Na prošnjo Marije Device
Je pa blagoslovil cvetlice
In v venčike spletel nje Sin.

Pognala je „Šmarnica“ zala,
Na cvet pa Marija vpisala
Je svoje presladko imé;
Zato se obrača v Marijo,
Kdar šmarnice njene cvetijo,
Otroka nedolžno sercé.

„Marijini čéveljčki“ zlati
Kaj lepo na pisani trati
Iz njenih stopinj pricvetó,
Da z Jezusom v tesni zavezi
Gredó zdaj po materni stezi
Nje sini in hčere v nebó.

Cvetí še ti „plajšek Marije,“
Da grešnika Mati zakrije,
Kdar žuga pravice vihar;
Pod plajšek ljubezni goreče
Naj grešnik z zaupanjem teče,
Tam sije mu milosti žar.

In bilka med cvetkami klije,
Na bilki pa „solze Marije,“
Ki toči jih Mati čez nas,
Ker grešnikov toljko število
Ji maternó serce ranilo,
Zaverglo je mili nje glas.

K cvetlici Mariji tecimo,
Oh vsmili se Mati! zdihnimo,
Daj svojih cvetlic nam v spomin!
Sej hočemo Tebi služiti,
S solzami cvetlice rositi,
Da splete nam venec Tvoj Sin.
J. V.

V. Orodje odkupljenja in milosti.

„To preklinjano, to sramotno drevo, to
znamnje naj groznejši kazni, križ, postalo
je draže nad žezli in kronami.“
Sv. Janez Zlatousti.

Po nepokorščini prvih ljudi, prvih staršev naših, je prišel greh na svet in smert. Človek je zgubil milost Božjo in jenjal biti dedič kraljestva nebeškega. Razum njegov je oslabil in serce se mu je k hudemu naklonilo. Odtod prihajajo vsakoršne reve, bolečine, terpljenja in druge nadloge. Človek je imel biti iz raja izgnan in na veke od Boga zaveržen. Da bi tedaj Bog po svoji podobi stvarjenega človeka ne mógel na veke zavreči, pravičnosti božji pa da bi vendar bilo zadosteno: se je Beseda, edinorojeni Sin Božji, nad katerim ima Oče vse dopadajenje, kateri je z Očetom ene bitnosti in popolnosti, po katerem so stvarjene vse reči, ta Sin Božji se je včlovečil, do naše ničemnosti se ponižal ter umerl na drevesu križa, da kdor koli vanj veruje, ne bi poginil, temuč imel večno življenje. Sin Božji je tedaj naše breme vzel na svoje rame in terpel vse, kar smo mi bili za-sluzili; on je na svojem telesu nesel kazni za naše grehe, je prenašal revo, stisko in bolest, brez vsakterega potolaženja, vsemogočni pa je bil zaveržen, stiskan in preganjan.

Tako velika je bila ljubezen Božja do ljudi, da svo-jemu edinemu Sinu ni prizanesel, temuč ga v smert dal za nas vse. Tako velika je bila ljubezen Sina Božjega k nam, da je sebe samega hotel vničiti, podobo hlapca vzel na se, nam postal podoben, in pokoren bil do smerti, in pa do smerti na križu.

Ako ravno je vse življenje Jezusa Kristusa bilo

prepolnjeno z mnogimi različnimi bolečinami: ga vendar vzlasti tedaj, ko je visel na križu, naj pravše imenovati moremo moža bolečin. Grozoviti rabeljni so raztegnili Gospoda na križ, njegove naj svetejše roke in noge ne-usmiljeno z železnimi žebliji pribili nanj, tako da na telesu Gospodovem ni bilo nobenega uda, kateri bi za nas ne terpel in ne kervavel. Tam vidimo roke in noge njegove prebodene, glavo s ternjem prepreženo, oči ugasnile, upadle in s kervijo zalite; vidimo njegov naj svetejši obraz razbit, usta žeje usahnile, ušesa zasramovanja na-polnjene, in vse telo v ranah. Kje je človek, kateri bi na to žalostno podobo misliti mogel brez serčne britkosti in bolečine?

Križ je bil po besedah sv. pisma drevo prekletstva (Mojz. V. 21, 23. Gal. 3, 13.). Ker je Jezus Kristus, Sin Božji vzel nase naše grehe v podobi grešnega mesa (Rim. 8, 3.), je postal za nas prekletstvo (Gal. 3, 13.), da bi nas spravil z Bogom po križu (Efež. 2, 16.), na ktere-ga je pribil dolžni list, kateri je pričal zoper nas ter ga je izbrisal (Kološ. 2, 14.). In tako je drevo križa, drevo prekletstva postalo orodje odkupljenja in milosti.

Kralj tvoj večne slave
Z nóg do svete glave
Res na vsem telesu
Nima zdrav'ga v mesu;
Za vse tvoje nepravice
Ranjeno je celo
Njega sveto telo.

Jezus Kristus je, preden je umerl na drevesu križa, ozdravil mnoge, vendar bili so ti le posamesni, kadar pa je vstopil na tron križa, ozdravil je ves človeški rod. Pred tim je le na posamesne raztegoval svoje ozdrav-ljajoče roke, po tem pa razteguje roke svoje nad vsim ljudstvom. Poprej je v ljubezni občeval s svetimi učenci, prijatli in skesanimi grešniki; na križu pa tako miluje grešnike, da umira za nje. Pred tim je o zmagi svoje ljubezni, od odkupljenja le spominjaje govoril; s križa pak kliče: „Dopolnjeno je.“ Prej je povzdigoval žalostno glavo Izraelu; na križu pa sklanja svojo lastno glavo k večnemu potolaženju judov in paganov. Pred tim je bil on le pastir; na križu pa je bil pastir ob enem in jaguje božje, ktero k smerti peljano ni odperlo svojih ust. — Pred tim je nad Jeruzalemom prelival britke solze; na križu preliva svojo kri. Prej je grajal hinavske in oterpnjene grešnike; na križu moli za nje: „Oče, odpusti jim, sej ne vedo, kaj delajo!“ Poprej nas je ljubil v življenji; na križi nas ljubi v smerti.

Smertno pismo stergano!
Zmago slavno pojmo zdaj,
Večno slavo vsi zató!
Spet nam dan je sveti raj.

Že vesoljni dolg je zbrisan,
Ki bil svetu je zapisan,
In pravica je vtolažena.

Po križu smo spravljani z Bogom, in s smertjo na križu odkupljeni; in za to nas živo opominja sv. apostelj: „Zdaj pa v Kristusu Jezusu ste se vi, ki ste bili nekdanj deleč, približali v Kristusovi kervi; zakaj on je naš mir, kateri je iz obeh (judov in paganov) storil eno telo svoje, in je postavil povelj z nauki overgel, da je iz dveh stvaril po sebi enega novega človeka in je storil mir, da je oba v enem telesu z Bogom spravil po križu, ker je umoril sovraštvo na njem. Le po njem imava oba v enem duhu pristop k Očetu; tedaj niste več gostje in ptujci, ampak ste mestnjani svetih in domači Božji.“ (Efež. 2, 13–20, prim. Kološ. 1, 19. 2, 15.)

Od tega časa tedaj mu je odvzel vso sramotnost in nečastnost; on ga je počastil in posvetil; in toraj je od tega časa križ neko orodje odkupljenja in milosti; je radost nebes, tolažilo terpečim, moč slabim, orožje kerščanskim vojnikom, groza peklu. Od tega časa vidi se nam križ znamenje časti in spominek zmage; vidi se na zvonikih, na cerkvah, na polji in pri cestah, na hišah in na grobeh. Od tedaj se lesketa križ kot izvoljeno znamenje na kronah cesarjev in kraljev in na persih visokih gospodov ali dostojnikov.

Pravila katoliško-političnega društva v Ljubljani.

§. 1. V Ljubljani se ustanovi politično-zabavno društvo katol. mož z imenom: katoliško-politično društvo.

§. 2. Namen katoliško-političnega društva je:

A. Vzajemno razgovarjanje, branitev in pospešitev katoliško-konservativnih koristi v cerkvenih, državnih in občinskih zadevah;

B. Zabava.

§. 3. Pripomočki v to so, in sicer:

k §. 2. A. zborovanje pri govorih, ki namenu vga-jajo, pri posvetovanji v peticijah, adresah, volitvenih zadevah in pri sklepovanji o resolucijah;

k §. 2. B. zabavni shodi za pomenkovanje in vedrenje;

k §. 2. A in B. časniki, brošure, podučljive in kratkočasne knjige in izdavanje časnikov in drugih tiskarij.

§. 4. Kdor pristopi v katoliško-politično društvo, se oglasi pri ravnateljstvu. Le-to določuje, kdo se sprejme, kdo ne. Kedar pa izloči člana, sklepa o tem z nadpolovično večino glasov v tajnem glasovanji, a ne pové razlogov. Kdor izstopi iz katoliškega društva, naznani to ravnateljstvu.

Maloletniki, ženske in inostranci ne morejo biti člani katoliško-političnega društva.

II. Članek.

Pravice in dolžnosti članov kat.-politič. društva.

§. 5. Vsaki član ima pravico, da bere društvene časopise, brošure in knjige; smé se tudi vdeleževati zabavnih shodov §. 17, kakor tudi zborovanj §. 11; pri zborovanju sme govoriti, nasvete staviti in pri sklepovanju in volitvah glasovati.

§. 6. Vsaki član se zaveže:

a) da pospešuje društvene naméne (§. 2) z vsemi postavnimi pripomočki;

b) da znanprej vplačuje donesek, kterega določi občni zbor, a ne da bi se drugim prostovoljnim doneskom meje stavile. Vplačani doneski se ne vračujejo.

III. Članek.

Ravnateljstvo.

§. 7. Osnova in volitev.

Občni zbor volí 9 članov v ravnateljstvo, kateri

izmed sebe volijo ravnatelja in potrebne opravilnike.

§. 8. Delovanje.

Razen dolžnosti v §. 4 naštetih sklicuje ravnateljstvo občni zbor, ki ima biti vsako leto meseca januarja; vreduje notranje zadeve, izpeljuje storjene sklepe, gospodari s premoženjem, vabi goste v zborovanje, zastopa po svojem ravnateljju in če je ta zadržan, po njegovem namestovalcu društvo na vnanje.

§. 9. Seje. Da vravnava te svoje dolžnosti, shaja se ravnateljstvo po povabilu ravnateljvem v skupno posvetovanje.

§. 10. Glasovanje. Ravnateljstvo sklepa z nadpolovično večino glasov. Pri enakem številu glasov odloči glas ravnatelja ali njegovega namestovalca. Da je zbor sklepovalen, mora biti nazočih vsaj pet članov izmed ravnateljstva.

IV. Članek.

§. 11. Čas in kraj. Redno zborovanje §. 3, k §. 2. A. je vsaki mesec, tisti dan in tisto uro, katero občni zbor v to odloči, in sicer tam, kamor si zbere ravnateljstvo tudi sklicevati izvanredne zборе ali preložiti jih tudi na drugi dan, če je odločenega dne kaki zadržek.

§. 12. Pervosedništvo. Zborovanju pervoseduje ravnatelj in kadar je ta zadržan, njegov namestovalec, in kedar nobenega teh dveh ni, pervoseduje najstarejši član ravnateljstva.

§. 13. Občni zbor ima pravico:

a) da voli ravnateljstvo (§. 7.);

b) da sklepa o zadevah, ktere vga-jajo namenu katoliškega društva, kolikor niso odločene ravnateljstvu;

c) da sprejema, pregleduje in poterjuje letni račun blagajnikov, kakor tudi opravilna poročila odstopivšega ravnateljstva. V ta namen se volijo trije pregledovalci, kateri niso bili udje ravnateljstva;

d) da prena-reja pravila;

e) da določuje čas za prihodnji občni zbor;

f) da razdružuje društvo.

§. 14. Glasovanje. Za glasovanje veljajo naslednja pravila:

a) da je sklep o razdruženji katol.-političnega društva veljaven, je potreba:

1. da se pokličejo vsi člani po imenu;

2. da ste nazoče vsaj dve tretjini poklicanih;

3. da se sklepa z nadpolovično večino glasov;

b) da je sklep o prena-rejanji pravil veljaven, je potrebno:

1. da se pokličejo vsi udje;

2. da je nazoča polovica poklicanih;

3. da se sklepa z nadpolovično večino glasov.

Ako se v obeh navedenih slučajih ne snide potrebno število članov, pokličejo se vsi še enkrat v drugo zborovanje, pri katerem razsojate dve tretjini pričujočih.

c) Da so pa veljavni vsi drugi sklepi, kakor da je veljavna volitev ravnateljstva, (§. 7, §. 13) zado-stuje nadpolovična večina glasov.

§. 15. Gosti. Ravnateljstvo ima pravico, da vpelje v društveno zborovanje polnoletne može, §. 3 k §. 2 A. kot goste. Ako se zató pri ravnateljju oglašé, smejo imeti govore, ter se vdeleževati obravnáv. Vendar ne smejo ne glasovati ne voliti. Za goste je posebna vpisna knjiga.

§. 16. Spominska knjiga. V spominsko knjigo katoliško-političnega društva zapisuje se, kar se godi pri vsakem zborovanju, in sicer: predmeti govorov, stavljeni nasveti in sklepovanje v njih, doveršene volitve in druge za društvo imenitne dogodbe, tako,

da je ta knjiga zgodovinska knjiga katoliško-političnega društva.

V. Članek.

Druga določbe.

- §. 17. Društvene sobe so udom vsaki dan odperte. Zabavni shodi (§. 3 k §. 2 B) so redovni, ali pa jih ravnateljstvo za vsaki slučaj posebej napravlja. Razun članov vdeležujejo se teh shodov tudi gosti in sicer pred vsemi drugimi družine društvenikov, potem pa tudi drugi njihovi znanci, če jih ti vpelejejo. Te pa morajo vpeljavci vsakokrat posebej zapisati v vpisno knjigo.
- §. 18. Ako med družniki nastane kaki prepir, razsoja to izbrana sodnja. Stranke si izvolite iz društvenikov vsaka svojega sodnika. Oba izvolita tretjega za prvomestnika. Če se pa ne morete zjediniti o prvomestniku, ga izvoli ravnatelj sam.
- Ta izbrana sodnija mora v štirinajstih dneh od dneva volitve prepir razsoditi; zoper to ni pritožbe.
- §. 19. Razdruženje katoliško-političnega društva. Ako bi društvo nehalo, (§. 14, a.) ima poslednji občni zbor z nadpolovično večino glasov pravico določiti, kako naj se oberne premoženje. Ako pa zadnji občni zbor v tej zadevi nič ne določi, oberne ravnateljstvo premoženje v namene enake namenom društvenim.
- §. 20. Pisma in naznanila so veljavne, kedar jih podpisuje ravnatelj.

Tri mesce na Jutrovem.

LX.

(Gazirska okolica na Libanu. Bojišče med Jusuf-Karamom in Davud-pašatom; kakošen je bil ta boj in njegovi vzroki. Karam zdaj v Rimu. — Amin-paša. — Šmarnice. — Šole in učilo. — Emirovi sinovi. — Vstav v podobo propagande. — Kako se od onod razširja olika po jutrovem. — Ne učijo se na sušico in smert. — Vaje v premagovanji. — Nevarnost za „novopodkovane.“ — Po šolah in sobah se ne bojé „božjega.“ — Tudi Bulgari. — Red pri obedu. — Njih oprava. — Alojzi Canuti in pričetek vstava. — Hrib mora pokoren biti. — Si mar s turnanjem vratove lomijo in noge podvijajo? — Armenska cerkev na Bejt-Hašebu in ondotni samostan. — Zgodovina gazirske naprave, njen namen in korist. — Bogoslovje. — Od kod pripomočki. — Bratovšina „čistega spočetja in družba Božjega groba.“ — Penzijonat in pogoje za sprejete. — Satan je bil rogovilstvo skuhal. — „Tivoli.“ Aleksander Bourquenoud †. — Odhod proti Bejrutu. Pasjek = Lycus. Starinske podobšine v skalah in napisih.)

Na Libanu. V Gaziru, na prelepi višavi, smo zvečer ogledovali okolico, zlasti tudi homec ravno ob samostanu in pa vert, kjer je bila nekoliko poprej perva bitva med Jožefom Karamom in vladinim poglavarjem Davudom, ter je manjši Davudova vojna premagala Karamove obilniši moči. Ta boj, ki se je potem bolj razširil, se je bil neki s tim pričel, da je maroniški poglavar Davud dal zapreti nekoga izmed rodovine Jusuf-Karamove, Karam pa precej pride in ga hoče s silo rešiti. To se mu ni dopustilo, in od tod razpor. Drugi vzrok je bojda tudi ta, ker je Davud hotel po maroniški deželi narediti pota; tega pa Maroniti niso dopustili, rekši, da po teh potih bi prišli turki s topovi v deželo. Prišli so pa brez potov s topovi — in sicer tje do Ehedina (Edena), kjer je bila huda bitva in požgan Karamov dvor, kar sem omenil že o drugi priliki.

O tej vojski, ki se je bila pričela ss. treh Kraljev dan 1866 pri Gaziru, je bilo veliko negotovih in presiljenih pravljic po časnikih, in ondotni očetje so bili teh misel, da je dosti neresničnega ostiskanji Maronitov po svetu raztrošenega, ter ne dajejo prav ljudém, da se vzdigujejo. V vojski so bile do takrat tri večje biteve, v kterih jih je padlo nekaj stotin. Karam je bil sicer premagan, pa ne vjet, temuč se je prikriival po vaséh,

in rekli so nam: vlada ga ne bo dobila, ako ga ljudje sami ne izdajo.

Res ga ni dobila. Zakaj znano je, da nekaj pozneje je hodil tudi po Avstrijanskem, in kaj močno sem se začudil ravno undan mesca sušca v Rimu — v ondotnem maroniškem vstavu, ko mi je čverst maronišk duhoven povedal, da je tudi Jusuf-Karam v ravno tistem poslopji.

Imeli smo malo časa in zdelo se mi je, da bi morebiti mojih tovaršev to odveč ne mikalo, toraj nisem iskal prilike tega moža viditi, akoravno sem močno želel ga poznati.

V vojski zoper Jusuf-Karam-a je bil tudi neki Švarcenberg, Amin-paša, kakor so pravili. Le-tá pa ni dobro vedil krajev; boj se je bil zvečer pričel, ki je terpel do polnoči. — bil nesrečen, — vojne so bile razbegane, sam bežal, konja zgubil, dobil nekega kmeta že ves spéhan, in ta ga je za nektare lire nesel v Tripoli. — Vojska sploh ni požerla veliko ljudstva; pri Gaziru sta umerla le dva od turške strani; pri Edenu njih dosti več. Skrivajo se za skale in pečine in ne škodvajo si veliko. Amin-paša je bil potlej v Carjigrad poklican in blezo odstavljen.

Na večer smo bili pri Šmarnicah na koru, kjer so bili tudi mladenči. Ljudstvo je spodaj. Tudi tam se pri tem opraviu bere, pojejo se litanije lavretanske ter se dá blagoslov z Marijno podobo — zlo tako, kakor pri Maronitih.

Naslednji dan, 23. majnika, so nam skazovali znotranjo napravo gazirskega vstava. V šolah je bilo kacih 180 učencev iz vsih krajev, celo iz Bulgarije, Aleksandrije itd., in iz vsih katoliških obredov na Jutrovem. Med njimi je več sinov imenitnih emirov (poglavarjev in plemenitnikov), kterih eden se je bil tudi za duhovski stan odmenil. Učenci se ločijo v cerkvene, ki se za duhovski stan odmenijo, in druge, ki jih starši samo v odrejo in višji oliko pošiljajo v ta glasoviti vstav. Poslednji plačujejo po kacih 200 gl. na leto, uni pa se za stonj sprejemajo. Za tergovske sinove je ta naprava kakor nalaš, ker tukaj se med drugim naučé razun glavnih evropejskih tudi vsih jutrodeželskih jezikov. Ss. 3 Kraljev god je tukaj velika slovesnost in govori se v vsih jezikih, kakor v rimski propagandi, — ima tudi včav vse pravice, kakor propaganda v Rimu. Mladenči se naučé tujih jezikov zlasti djansko med seboj, ker so iz vsih krajev. Vstav bi bil pa lahko še polovico večji, ako bi bili pomočki, da se prostor razširi, kakor je osnovano.

Olika od tod se razširja na vse jutrovo, zlasti tudi med duhovstvo. Sem gori prihaja svečenstvo v eksercicije, na duhovne vaje. In ko na pr. Maroniti le malo študirajo in jih kmalo posvetijo, morajo tisti, ki pridejo v ta vstav, svoje nauke čisto doveršiti — skoz 13 lét. Učenje se loči v klasiške in jezikoslovne nauke, pred kterimi je še predhodnji tečaj, da se nauče francoskega jezika. Potem tečaj latinski. Grečine se učijo 4 poslednje leta. Odred modroslovstva (2 leti), fizike itd. itd. sklepa klasiške študije. Poslednjič so 4 leta bogoslovja. Poseben tečaj je za Melhite; Siri, Greki in Kaldeji imajo tudi posebne odrede. Ta naprava je zlasti ondotnim škofom silo koristna, ker pošiljajo vanjo mladenče v nauk in se potem vračajo kot dobro izobraženi duhovni v njih škofije. Previdni šolski gospodje pa ne dervijo žive mladine tako z učenjem, da bi mógli začeti po malem kašljati, sušiti se in mreti, kadar jim je treba iti na delo po doveršenih šolskih naukih. Šolo imajo dvé uri in pol dopoldne in ravno toliko popoldne. Ako povém, da sem vidil undan v šoli jetnikov na ljubljanskem gradu zraven druge izverstne oprave tudi prav ginljivih svetih podob, pa še celo smert na steni, se morebiti „liberalci“ ne bodo vse preveč prestrašili *

novice, da tudi v jezuitovskem vstavu v Gaziru smo vidili v vsaki šoli altar Marije Device. Pri vsem tem pa morebiti ne bo zmota, ako rečem, da bi večina zrelotnikov iz naših gimnazij precej deleč zadi šantala, ako bi se z unimi jela skušati v množtvu koristnih véd, — če tudi bi morebiti kateri teh poznal več žužkov, keberčkov in gosenic. —

Kaj prijetno me je ginilo, ko sem vidil na altariji pomaranč in družih jedil, ki si jih mladenči pri jedi rado-voljno pritergajo, Mariji darujejo ter se potem ubožnim razdelé. Kako lep sad v prid terpečega človeštva so take mladenške vaje zmožne obroditi za prihodnji čas! Se niso mar celo pri nevernikih mladenči učili premagovanja po šolah svoje dni? Človek je têslo, kateri se ne zna zatajevati. Tudi je kaj priserčno, da se boljši naloge zbirajo v šopke in pred Marijin altar obesijo. Pa bojím se, da utegne kak „novopodkovan“ šolnik iz kože skočiti, ako take reči sliši. Kdo bi potlej mladino odvrčal od sv. maše in procesij? —

V spalnici ob posteljah se vidijo podobe in altarčki po gorečnosti in zmožnosti učencev. Postelje so kaj snažne in zvišene od tal, ne na tléh, kakor je sicer navada po jutrovih krajih. Sinovi emirov imajo lepši postelje, napravljene jim od staršev. Med učenci so bili tudi 4 Bulgari. Emir ondotni je imel 4 svojih sinov v kolegiji, 2 v znotranji, 2 v zunanji šoli. Duhovski mladenči, večji in manjši, so posebej in drugač napravljene, v nekakih višnjevih haljinah al tunikah, in jih je prav veselje gledati.

V obednici med jedjó se bere, in sicer v 4 jezikih, latinsko, francosko, italijansko, arabsko. Trije profesorji opazujejo branje, in nobena pomota se ne prezre.

Pričel se je ta sloveči vstav zredoma pred kacimi 28 leti pod sedanjim rektorjem Alojz. Canuti-em. Bil je ta gospod poprej že v Mezopotamiji misijonar ter je mož mnogoterih zaslug, pa je tudi že veliko terpel.

Že trikrat je bil v smertni nevarnosti. L. 1860 je bil od Druzov ves obropan, ter je komaj ubežal. — Ko se je bil vstav pričel, je bilo ondi le malo kóč; zdaj je že kraj za čedno mestice ter lepo obdelan s 4000 prebivalci. Kakor je en hrib že do verha ves obdelan in v rodovitno zemljo spremenjen, tako so pričeli tudi že s sosednjim hribom, ki je pravi „kras“, pa zgodilo se mu bode ravno tako kakor prvemu. Prideluje se po Libanu posebno veliko svile; povsod so murve nasajene; červiči so bili pa tudi tam bolni tisto leto, ki smo bili tam.

Na Jutrovem so zlasti veči poslopja vse zidane v podobo terdnjav, tako tudi ta vstav. Ko se notri pride, je najpoprej velik dvor ali dvoriše. Tukaj imajo mladenči svoje veselje, vaje in veselice, če tudi ne tacega turnanja, da bi si vratove lomili. Ko se s sprehoda zvečer vernejo domu, se vstopijo pred podobo Marije Device in kako pesem zapojó, potem se ločijo v šopke po trije ali njih več skupaj in sem ter tje hodé obmoli-jo rožni venec še zunaj, včasih pa tudi znotraj v sobah. Da je včasih tudi precejšen vriš po teh prostorih, si je lahko misliti pri jutrodeželskih živih sercih. Vse je priserčno, vse veselo, vse zadovoljno.

Popoldne smo šli na nasprotni hrib obiskat armenski katol. samostan Bejt-Hašebó, ki ima 4 duhovne z opatom vred. Opat je ob enem škof. Nekdaj je bilo ondi po 50 duhovnov; zdaj stari duhovni in misijonarji pridejo takorekoč na počitek in smerti čakati. Stojí na visokem prijetnem kraju. Cerkev je ena sama široka ladija, prelepo ozaljšana, z dobrimi podobami. Svetišče je pet stopinj višej od druge cerkve s 5 prezalimi altariji. Okna so ob oboku. Zidan je bil tukaj samostan takrat, ko so mógli armenci iz Carigrada bežati pred turško silo. Armenski jezik je dvojin, učeni in prosti; učenega ljudstvo ne razume dobro. — Po poti nam je

pravil stari misijonar, da po teh krajih od majnika do listopada ne dežuje.

Gazirska propaganda je bila vstanovljena za poduk mladih kristjanov na jutru, ki se odmenjajo za duhovski stan. Sprejemajo se mladenči iz vsih obredov in vsih narodnost. Podstavna misel je tedaj: odrejati domače duhovne za obširne okrajine po jutrovem. Očetje jezuiti so bili l. 1832 od papeža Gregorija 16. poslani v ta vinograd Gospodov. Čč. očeta Planchet in Riccabona sta naj prva mislila na ta vstav. Tudi pri nas znani o. Ryllo, ki je z ranjkim Knobleharjem vred delal v afrikanskem misijonu, mož velikoserčen in pravega apostolskega duha, je sproževal misel, da naj se vstanovi obširna naprava za jutrovo po zgledu rimske propagande, ter naj se kliče vanjo mladina iz Sirije, Egipta, Palestine, male Azije, vélike Armenije, iz Bulgarije in sploh iz severa otomanskega cesarstva, ter naj se na jutru samem odrejajo duhovni, ki bodo vredni delati v preveliko slavo Božjo. — O moji pričujočnosti pred 4 leti sta bila v bogoslovji le še samo dva mladenča; imelo pa se jih je narasti kmalo obilno, že v 3 letih do 15, ker vsih duhovnikov, v primér naših Alojzijancev, je bilo 62. Med temi je bilo 10 Grekov, 12 Armencev, 29 Maronitov, 6 Sircev, 3 Bulgari, 1 latinskega obreda. Bulgari so: Anastazij Konstantin iz Carigrada; Demetrij Tenjo iz Svitova v Valahiji, in Kristo Gančijo iz Drinopolja. Z malim Gančijotom sem govoril po slovansko in sva se prav dobro razumevala, ker ni bil pozabil bulgarščine, dasiravno je bil ondi že 4 leta. Slovenščine se namreč tistikrat ondi niso še učili, upali pa so gospodje, da se tudi to zopet doseže, kakor je bilo že pred nekaj časom.

Naj boljši med njimi so Armenci, — po vsih šolah prvi. — Nekteri seminaristi so iz samostanov: 5 Grekov iz reda sv. Bazilija; 4 Maroniti iz reda sv. Antona, — ter se hočejo ondi bolj izučiti in čversto olikati. V ravno ta namen sta bila ondi 2 greška duhovna, eden spreobrnjenec iz razkolnikov.

Od kod pa pomočki za tako koristno napravo? Samostan je silo ubožen, živi o pičlih prihodkih iz Evrope. Prednje leto so bili naredili 8000 pijastrov dolga. Poslal sem jim bil o neki priliki nekaj dobrotni dar, in bili so silo razveseljeni in hvaležni. Pri nas tej napravi pomagajo z drugimi vred vsi tisti, ki so v bratovšini čistega spočetja za Jutrovo, ali pa v družbi Božjega groba, ki ima v Kolinu ob Renu svoj sedež, v Ljubljani pa g. Dragošin Labajnar (pisar v kancelii pri preč. gosp. kor. Meršolu) vanjo sprejema.

Ima pa ta naprava tudi že vnanjo šolo za mladino ondotnega kraja, ki le toliko plačujejo, da se jim pi-sava in bukve napravljajo. In koliko se pozná, — ka-šen razloček med drugimi! Ves kraj je nekako olikan, vse nas je lepo pozdravljalo po poti. Lepše so se obnašali, kakor pa n. pr. mnogi gospóski v Ljubljani.

Zraven semeniša, kakor sem že omenil, je tudi odgojilnica za odrejo družih mladenčev ali tako imenovani penzjonat. Sinovi evropskih konzulov, emirov, šejhov in naj imenitnijih tergovcev sirskega obrežja so hiteli v ta vstav, ki je bil pricvetel na prijetni gazirski góri. Gotovo je, da zdaj vsak oče v ondotnih krajih, ki želí imeti olikane sinove, jih v Gazir v odrejo daje. Kdor hoče biti sprejét, mora v svojem maternem jeziku znati saj brati in pisati in biti čedne obnaše. Plača za 10 mesev okoli 200 gld. po našem ali 2000 pijastrov. Seboj mora prinesiti posteljno napravo in sploh perilo in potrebno obleko. Vsake 3 mesece dobijo starši naznanila zastran učenja, obnašanja in zdravja svojih sinov. Ta vstav je nektre ure od Bejruta ob Libanu, ravno nad srednjim morjem.

Satan pa zmiraj in povsod osát in ljuliko seje, in

če vidi kje lučico katoliške vere lepo svetiti, je čisto gotovo, da jo iše upihnuti. Tri leta pred našim prihodom na ta kraj je bil podkuril serca nekterih posvetnjakov zoper očete jezuite, ter so jih hotli po sili spoditi. Strah in groza je pretresala uboge mladenče, ko so ti tolovaji poslopje obdali, hotli zidove podirati in pregnati odgojilce in dobrotnike svoje dežele. Vlada pa jim je v pomoč prišla, vojaki so hiše rovarjev obsadili, vélike rovarje odpeljali, ter so bili oistro kaznovani. Nekteri ta vihar mavtarjem ali frajmavrarjem pripisujejo. Bodi si pa, kakor že je, gotovo so framasonskega duha — vedoma ali nevedoma — kateri tako počenjajo, in znano je, da tudi na jutru imajo ti sovražniki luči in keršanske olike svoje gnjezda. Tudi Jožef Karam ni prav prijatelj tega vstava; ko je bil pred nekaj časom prišel v Gazir, ni obiskal ne ondotnega emira in ne jezuitovskega vstava. (Mladenča njegove sorodnine pa sem vidil v vstavu.)

Naj omenim še majnikove veselice, ki so nam jo bili naši radogosti napravili. 24. majnika pred poldnem je šlo veči del očetov z nami vred v „Tivoli.“ Ali mar ljubljanski?.. To je senčen kraj med strašnimi pečinami v veliki strugi, kake pol ure od samostana. Ondi pri hladni vodi smo imeli kosilo, ki so ga seboj prinesli, ter se veselili, kremljali, šalili in marsiktera smodka se je popalila, zakaj brez tega na jutru ni življenja. Neprimeroma dobre volje je bil učeni pisatelj, naravoslovec, popotvalec itd. o Aleksander Bourquenoud, ki sem pozneje dobival od njega nekatere pisanja, pred kakim poldrugim letom pa zvedil, da je umerl. Velika škoda za tako dobrega in učenega moža, od kterega je tudi po zvezkih „Das heilige Land“ v Kolinu več spisov. Bog mu daj dobro!

Mudili smo se do 25. majnika na Gaziru. Ta dan ob 5 zjutraj pa smo se po priserčnem slovesu odpravili proti Bejrutu. Počasi nazdol gredé smo bili v poldrugi uri že pri srednjem morji. Nobenega kraja na vsem popotvanji nisem vidil tako z vasmi in hišami obsutega, kakor je obgorje ob srednjem morji med Gazirom in Libanom. Ob 8 smo bili že pri Nahar-el-Kelb ali „Pasjem potoku“, ki po nekaki pasji grapi med velikimi pečinami šumi z Libana in dela dolino rodovitno. Ta reka je nekdanji „Lycus“ (Volčjek), greško in arabsko ime se opira menda na stare pravljice in se tolmači iz šumečega tuljenja, ki ga voda dela, ker ob skalovje bije. V velikanskih pečinah po ondotnem kraju so vsekane starodavne podobšine asirskih kraljev in pisanja, nad kterimi si učeni glave lomijo, koliko stoletij pred Kristusom so bile dolbene. Naj si jih le; meni se mudi dalje, ker že dosti dolgo stikam jutrovske puste kraje. — O 1/2 11 smo šli čez visoki most nad potokom „Nahar-Bejrut,“ nekdanj Magoras), 1/4 ure od Bejruta, in še pred 11 sva bila z g. Hörmanom že v Bejrutu.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Katoliško-politiško društvo v Ljubljani je ustanovljeno in je že pričelo delati. Predsednik, kakor je že povedano, je doktor pravoslovstva gosp. Juri Sterbenec, mestni kaplan pri sv. Jakopu. Podpredsednik je bil od odseka izvoljen vrednik „Zg. Danice,“ tajnik in blagajnik g. šolski nadzornik in učitelj M. Močnik. Drugi udje odseka so gg.: Dek. Brolih, Heidrih, Dolhar, Klein, Regali in Pirnat.

Pravila tega sedanja čas tolikanj potrebnega društva so v posebnem članku današnjega lista, ki prosimo, da naj jih domorodci pazljivo berejo, in kdor je z nami ene misli, naj pristopi k društvu, da bode veči delavnost, več moči, obilniši vspeh. Zakaj čas je, da se prične rezno delati.

Namen društva je pospeševanje, povzdiga katoliških in deželskih korist naše dežele, našega občinstva, s tim našega cesarstva. Prava olika, resnična svoboda in ravnopravnost za vse, ne le za eden ali dva naroda, in to na podlagi vere in pravice, to ima biti prizadevanje tega društva. Ne brezvérnost, ampak živovérnost zamore deržine, dežele, cesarstvo ohraniti in srečne in močne storiti. Nejevera je pokopala vsako deržavo, kjer koli se je vgnjezdila.

Društvo se bode v rednih mesečnih in posebnih shodih pogovarjalo in posvetovalo o posebnih potrebah in pa pomočkih, s kterimi se ima namen doseči; peticije ali prošnje, adrese ali pisma in resolucije ali sklepe ter proteste ali oporeke ima društvo oblast sestavljati in jih bo pošiljalo do zadevnih zborov, vradov itd. Pri vsih politiških zadevah, volitvah, snovanih postavah itd. ima pravico svoj glas povzdigniti in svojo misel razodeti.

Koliko bode moglo storiti s podučnimi spisi itd., to bode določilo veči ali manjši vdeleževanje.

Kdor želi pristopiti, se oglasi pri enem iz odseka, kteri potem oskerbi, kar je potrebno za sprejetev. Sprejemajo se samo doletni moški.

Plačo bode določil véliki zbor. Odsék je nasvetoval za take, ki so v Ljubljani, po 20 kr., za zunanje pa po 10 kr. na mesec. To je gotovo malo; bo pa zadosti, ako se jih mnogo vdeleži.

Redno zborovanje je odsek odmenil na vsako p e r v o nedeljo v mescu, in sicer po leti ob 5, po zimi pa ob 6 zvečer, ako shod tako poterdi.

Kdor je v katoliško-politiškem društvu, je na terdem s svojo vestjo in s svojo vero; ni se mu treba bati, da bi s tem prišel v zadrego in zoper svoje dolžnosti grešil, kakor pa marsikteri, ki jim je vse ljubši kot njih lastna Cerkev, ter z vsakim „sektirajem“ potegnejo, češ, to je svoboda (!), kar je pa v resnici le razpreženost in razuzdanost, ki posamezne ljudi, pa tudi deržine in narode pogrezuje v nesrečo.

Na Uncu so 27. mal. travna ranjcemu gosp. Jan. Brence-tu postavili dobro zasluženi spominek na njegov grob. Duhovnov 9 in veliko ljudstva se je bilo zbralo ter so po doveršenih drugih mertvaških opravilih pojoči „Miserere“ v procesiji podali se na pokopališe in lepi novi spominek blagoslovili, ki ga mu je napravil njegov ljubi brat preč. g. fajm. Jernej. Pričujoča je bila in se prav lepo obnašala tudi šolska mladina.

Pračastiti gosp. Ant. Pintar, ranjcega sošolec, je imel slovesnosti primeren govor, kteri tukaj po večem nasleduje.

V dan obletnice po ranjkem g. Jan. Brence-tu, fajmoštru Unškem, 27. aprila 1871.

„Jest sem vstajenje in življenje; kdor v mé veruje, bo živel, akoravno umerje.“ (Jan. 11, 25.) To je beseda Jezusova, resnica tolažbe polna za ranjkega, na čigar grobu smo zbrani, in tolažbe polna za nas. Ta resnica je ranjkega vodila v vsem njegovem djanji in prizadevanji, resnica, ki ima voditi tudi nas. Ko smo njegovi součenci pred 4 leti z njim na Žalostni gori v Preserski fari svojo 25letnico obhajali, ga je gnalo serce, nam in obilno zbrani množici v spodbudo govoriti očitno. Nam duhovnom je zlasti priporočal, ne na to se zanašati, da bodo ljudje nam pomagali po smerti, ter si moramo poprej le sami pomagati, ako hočemo pri sodbi obstati. Šel je bil obiskat grob enega naših součencev, ki je o koleri umerl, in še križa ni najdel na grobu njegovem. To ga je užalilo, in to ga spodbudilo, nam dati nauk, da moramo le sami zase prav skerbeti, in ne se zanašati, da bi drugi kaj prida skerbeli za nas. In na to je vzel v roke britko martro s prižnice, in jo ginjenim poslušavcem pokazal rekoč: Glejte, le v tem,

v križanem Jezusu, je naša pomoč, naša tolažba, naše zveličanje. Prav po njegovih željah je torej, da se je znamenje križa mu postavilo na grob, v znamenje, da je le v križu, v križanem Jezusu naša pomoč, naše zveličanje, da se spomnimo Njega, ki je rekel: „Jaz sem vstajenje itd.“ To znamenje na grobu ranjkega naj pa zlasti vas Unške farmane opominja, svojega ranjkega duh. pastirja spominjati se v molitvah, spominjati se pa tudi naukov, ki ste jih v zveličanje svoje od njega prejeli. Da ste se danes tako obilno tukaj zbrali, to pričuje, da svojega ranjca. g. Janeza niste pozabili, da jih še v ljubeznivem spominu imate. Sej so tudi oni vas vedno v sercu imeli, in vse radi storili, se trudili in terpeli iz ljubezni do vas. In ravno ta ljubezen je tista, ki jo je Jezus svojim učencem še pri zadnji večerji narbolj priporočal. Ta ljubezen, ki seže unokraj groba, je tudi tukaj pričujoče sem pripeljala in tukaj zbrala. Ta ljubezen se je nad ranjkim v vsem djanji in nehanji nar bolj živo razodevala, čednost, od ktere sv. Pavel pravi: „Zdaj pa ostane vera, upanje, ljubezen, to troje“. Ta ljubezen ga je gnala in navduševala, učiti in opominjati vas očete in matere, da bi svoje otroke v Božjem strahu in za nebesa izredili. Ta ljubezen ga je gnala, svariti in živo na serce govoriti vam, mladenči in deklice, da bi svoje drage duše ne pogubili, temuč Božjega kraljestva in njega pravice iskali, Jezusa resnično in čez vse ljubili ter z njim sklenjeni bili v tem življenju in po smerti na vekomaj. In ako so vas očete in matere, mladenče in dekleta tudi včasih morebiti ojstro svarili in se vam morebiti še zamerili, se spomnite, da so vse storili le iz ljubezni do vas v vaš časn in večni blagor. Ta ljubezen jih je vodila v šolo, da so se toliko trudili z vami, ljubi otročiči, z vami največ opraviti imeli, z vami se sprehajali, za vas kakor dober oče skerbili, da bi v nedolžnosti živeli, da bi rastle kakor Jezus, ne le v starosti, ampak tudi v modrosti in ljubeznivosti pri Bogu in pri ljudeh. Od te resnične ljubezni ranjkega sem jaz prav živo prepričan, ko sem priložnost imel, ga popolnoma spoznati; in od te njegove ljubezni so gotovo tudi vsi moji tukaj pričujoči duhovni tovarši in prijatli živo prepričani. Kako živo je v njegovem sercu gorela prava ljubezen, kaže tudi to, da je kot nar zvestejši prijatelj tudi meni ljubezen in ljubeznjivo ravnanje do duš izročeni in zlasti do mladine z besedo in pisanjem posebno priporočal. Vedno še imam listek v bukvah, na katerem imam zapisane besede, ktere mi je ranjki, ko sva v Bohinju blizo skupaj bila, vestno priporočil zapisati in jih kot dub. pastir povsod v živem spominu imeti — in ktere so te besede? To so besede sv. ap. Pavla iz I. l. do Korinč. 13. p.: „Ljubezen je poterpežljiva, je dobrotljiva, ni nevošljiva, se ne veseli krivice, — se ne dá razserditi, — vse veruje. — In čeravno bodo prerokovanja minule — ljubezen ne bo nikdar nehala!“ Kdor toliko ljubezen ima, gotovo milost najde. — Kaj ne, ljubi očetje in matere! da tudi pri vas ta ljubezen ne bo nehala? da bote nauke in spomin — — Kaj ne, ljubi mladenči in deklice! da tudi pri vas ne bo nehala? da ne bote pozabili — — In vi, preljudi otročiči! gotovo tudi ne bote iz spomina pustili — — In vsi skupaj bote iz hvaležnosti spominjali se v molitvah svojega ranjkega gospoda — — In kako bi ga mi njegovi duhovni tovarši in prijatli mogli pozabiti, ki nas je vse vez ljubezni z njim vezala! V ljubezni tukaj hočemo živeti in tamkaj v večni ljubezni v Bogu zedinjeni biti. Ranjkemu pa daj Bog večni mir in pokoj, in večna luč naj mu sveti.

Iz Šmarije na Dolenskem, 23. aprila. Naš preč. g. dekan M. Brolih, kakor sploh skerbni na vse strani za svojo čedo, so nam še posebej preskerbeli kaj veliko dobroto: sv. poslanje ali misijon. Pričeli so ga trije

očetje Jezusovega reda s pomočjo družih bližnjih gospodov velikonočno nedeljo ob treh popoldne in končali 18. aprila ob devetih s sklepom misijonskim govorom, in papeževim blagoslovom. Res je, da nam ne primanjkuje semena besede Božje od naših domačih dušnih pastirjev, kakor v Ameriki in Afriki, ko morajo po 10 do 20 milj deleč hoditi, če hočejo slišati besedo Božjo; res je, da med nami ni taci divjakov, da bi od pravega Boga in resnic sv. katoliške vere nič ne vedili: ali vender, če se pomisli, kako se sovražniki Jezusove cerkve, in njenega vidnega glavarja rimskega papeža čezdalje bolj množijo, kako liberalni mračnjaki po svoji domišljiji eno pa drugo resnico naše svete vere omajati in podreti skušajo, kako mlačnost in lahkomišljenost kristjanov od dneva do dneva večje prihaja, je gotovo potreba večkrat tudi večje zbrane dušne moči, in zdatnejših pripomočkov, da se zapeljevanju in grehu nasproti dela. Taki pripomoček je pač res tudi sv. misijon. Zakaj čim več derv na ogenj nanosimo, tem več plamenečih žarkov od sebe daje. Sveti misijon je kakor na novo nabrušen meč, ki globoko presune človeško serce, naj bode še tako terdovratno in lahkomišljeno; zato je pa lažnjivim liberalcem naj hujsi tern v peti, in kaj radi bi ga zaterli, kakor vsako reč, ki poživlja sv. vero, ko bi jim bilo mogoče. Koristi in obredov sv. misijona, pa kako se je vse lepo veršilo, kako je bilo ljudstvo pri pridigah vse ginjeno, in kako se je vsacemu pobožnost očitno na obrazu brala, ne bom popisoval. Naj bo dovelj, ako povém, da 3140 duš šteje naša fara, in v tem kratkem času jih je 5000 pristopilo k sv. Obhajilu. Tako so se vdeleževali domači in tuji, in te številke obilno spričujejo, da je seme besede Božje padalo v dobro zemljo in rodilo lep sad. Spovedovalo je 13 gospodov. Kakor poznam vso faro, vém, da faranom iz serca govorim, ako za vse očitno zahvalo izrečem preč. gospodu dekanu, gg. misijonarjem in vsim, ki so se misijona vdeležili. Bog plačaj! Bog daj stanoviten sad! —

M. J—r, posestnik.

Iz Lozic na Vipavskem. (Nov veliki oltar iz angleškega cementa.) Sprejmi, draga „Danica“, tudi iz naše male in pohlevne soseske dopis v svoj list, da tvoji bravci kaj zvejo o lepi slovesnosti, ki se je pri nas obhajala 2. nedeljo po veliki noči. Ta dan so namreč naš prečastiti in občespoštovani gospod dekan-kanonik Jurij Grabrijan blagoslovili nov veliki oltar, posvečen velikemu apostolu Indijanov sv. Frančišku Ksaveriju. Oltar je izdelal naš domači mojster g. Matija Ozbič iz Kamnika iz angleškega port-landskega cementa (maltovca). Delo vse je prav lepo in okusno izpeljano, bogato pozlačeno. Tabernakelj prijazen, stranska kipa ss. Hieronima in Lavrencija sta umetno izdelana: bere se pervemu že na obrazu modrost in učenost, drugemu ljubeznivemu mladenču nedolžnost in goreča ljubezen. Zdi se človeku, če ga dolgo pogleduješ, kakor bi hotel sveti levit pregovoriti: „Quo progredieris sine filio Pater? Quo sacerdos sancte sine ministro properas? ... Experi utrum idoneum Ministrum elegeris, cui commisisti Dominici sanguinis dispensationem!“ (cerkev v dan sv. Lavrencija.) Ves oltar je kakor kamnit in se le težko spozná, da ni pravi marmor. Vsakdo bi mislil, ako prav na tanko tvarine ne preiskuje, da je oltar marmornat. Tudi stanoviten je pravi cement skorej kakor kamen, in ga le razdrobiti zamoreš, ako s kladvom po njem udariš, sam na sebi je, kar stareji tem terdnejši in lepši, prednost ima pa pred kamnom, da je delo iz cementa izdelano mnogo bolj po ceni.

Koliko bi tak oltar kamnit veljal, kakoršnega je pri nas Ozbič izdelal? Tudi prižnico in stranska oltarja je omenjeni mojster prenovil in prezlatil in to v primeru z delom prav po ceni, zatorej mu tukaj izrekam očitno

zahvalo in bodi vsim cerkvenim predstojništvom živo priporočen. — Zdaj pa še besedica o cerkveni slovesnosti! Krog cerkve so stali zeleni mlaji: na zvonikih je vihrala lepa zastava v slovenskih barvah. Po blagoslovu so preč. g. kanonik peli v spremstvu 4 duhovnikov slovesno sv. mašo. Med mašo so imeli prečastiti gospod primeren govor: Kaj so duhovni svojej čedi in kake dolžnosti imajo verni do svojih dušnih pastirjev. Vsaka beseda iz ust verlega moža je globoko segla v serca poslušavcev. Po govoru je bilo darovanje za cerkev in po sv. maši je zahvalna pesem sklenila lepo slovesnost. Velika množica zbranega ljudstva bi lahko nevošljivemu „Tagblattu“ zopet v dokaz služila, da je njegov trud zgubljen. Vipavec je nepremakljiv, in cerkvi zvest ostane do zadnjega zdiha. B.

Iz Gorice. Že omenjena adresa častite duhovšine goriške nadškofije se glasi:

Sveti Oče!

V ljubezni vdana duhovšina Goriške nadškofije je bila presilno užaljena, ko je iz časnikov zvedila neizrečeno britko naznanilo, da se je vojašina italijanskega kralja mesca kimovca Rima polastila.

Ta rop je zoper vse pravice, zoper pravo mednarodno, in zoper zavezo, ki ste jo storile vladi francoska in italijanska med seboj; naj žalostnejši pa je, da evropske vlade k temu molče — in to še celo na skrivaj poterjujejo. Pri vsem tem, da talijanska mnogotere obljube dela rimskemu Prestolu, je vendar toliko, kakor da bi bila Vaša Svetost jetnik v lastnem dvoru!

Ker ne moremo z orožjem svojemu sv. Očetu pomagati, je bilo treba po nagibu od strani našega višjega pastirja pribežati k duhovnemu orožju, to je, k molitvi po zgledu prvih kristjanov. Toraj dan na dan zvesto in radovoljno opravljamo molitve od škofijskega predništva zapovedane, pa tudi ljudstvo naši duhovni skerbi izročeno k temu opominjamo.

Ker pa so se roparji vsih papeževih dežel in celo tudi mesta Rima polastili, je naj viši Pastir sv. Cerkev brez vsih dohodkov. Toraj ga bodo verniki z dobrotnimi darovi podpirali, dokler se ne bode po dokončani prusovsko-francoski vojski kako drugači na bolje obrnilo. Toraj smo za Vas, sv. Oče! tudi v naši Goriški škofiji nabirali darove za apostolski Sedež in se bodo nabirali tudi v prihodnje. Za zdaj majhen dar (5000 fr.) ponižno položimo po goriškem poslancu avstrijske deputacije pred Vašo svetost.

Občudujemo, sv. Oče, Vašo močnodušnost, ker dasiravno ste v toliki zadregi, ste vendar v svoji encikliki 1. nov. tega leta očitno in slovesno na znanje dali, da je to Vaša misel in terdni sklep, da hočete vse posestvo sv. Stola in njegove pravice cele in nedotaknjene ohraniti, in da spoznate očitno polastenje Vaših dežel kakor Vašega mesta pred vsem svetom za krivični in hudobni rop.

Poslednjič Vam, presv. Oče, zaterdimo, da po Vaši želji bodedo z verniki, ki so naši skerbi izročeni, vsak dan goreče k Bogu molili, da bi Vas in Cerkev, svojo nevesto, rešil hudih preganjanj, ktere terpi sedanji čas. Zdihujemo k Bogu, Očetu usmiljenja, naj zapové vetrovom in morju ter naj z močno roko stoji na strani Cerkvi in njenemu Pastirju, Učeniku našemu nezmotljivemu.

In poslednjič kleče pred Vašo Svetostjo prosimo apostolskega blagoslova in z naj večim spoštovanjem in sinovsko vdanostjo bivamo vselej Vaši Svetosti

preponižni vsi in pokorni sinovi.

V Gorici, 10. sveč. 1871.

Odgovor sv. Očeta.

Papež Pij IX.

Častitljivi Brat! sprejmi pozdrav in apostolski blagoslov. Naznanila ljubezni in vdanosti, ki ste jo nam,

ki smo v tolikšni zadregi, razodeli toliko s priserčnim pismom, podpisanim od Tebe in od vsih duhovnov tvoje nadškofije, kakor tudi z milimi darili, ki nam jih je prinesel Goriški družnik avstrijskega poslanstva, smo sprejeli s taistim občutljivejšim očetovskega serca, ki mislimo, da smo ga dolžni Tvoji sosebni ljubezni, častitljivi Brat, in znameniti vdanosti Tvojih sinov do Nas.

Spoznali smo namreč, kako se vdeležujete naše bolečine zavoljo nasprotja, ki se godi nam in našemu apostolskemu prestolu; vidili smo tudi vaše prizadevanje in vašo serčnost, ki jo imate pri brambi pravic naše cerkve, in ki se na znanje daje sosebno z vašimi gorečimi molitvami, ki jih opravljate k Bogu, in s kterimi kažete občno skerb za mir in pokoj Cerkve in za povernjenje Naše svobode, ki nam je bila ravno kar od hudobnežev zaterta.

Mi, častitljivi Brat, spodobno hvalo in zahvalo v Bogu naznanimo za gorečnost in živo vero Tvojo in Tvoje duhovščine, ki jo kakor polno ljubezni do nas spoznamo. Toraj božjo Predobrotljivost serčno prosimo, da naj Tvoje in Tvoje duhovšine zasluge do Nas z obilnimi darovi svoje milosti povračuje.

Ker pa Gospod, ako ravno pripravljen k milosti, vendar hoče prošeni biti, in tudi proštev le on vzrokuje, le nadalje, častitljivi Brat, daruj Bogu molitve in prošnje v edinosti z duhovščino in z verniki, da bi Nam malostno pomagal in svojo čast, ki jo je dozdej tako očitno v tolikošni edinosti vernikov, v kreposti, ljubezni in gorečnosti dajal na znanje, zdaj vsim ljudem že pokazal s tim, da bi Cerkev tolikih britkost rešil.

Med tem pa Tebi, častitljivi Brat, Svojo blagovoljnost zaterdivši, hočemo, da naj bode nje porok in zastava nebeških milost naš apostolski blagoslov, kterege podelimo s posebno ljubeznijo Tebi samemu, in vsem Tvojim ljubljenim sinovom, ki so podpisali pismo nam poslano, kakor tudi drugi Tvoji čedi, ki je v Tvoje varstvo izročena.

Dano v Rimu pri sv. Petru 22. sušca 1871, 25. leto našega papeštva.

† **Janez Škofic.** Ne pišem vpervih omamljivih občutkih prežalostnega sporočila o nepričakovani smerti g. J. Škofica, župnika v Suhoru, ampak s prevdarnostjo in treznostjo, ktero nas sv. vera uči. Ta nemila smert ne zadene hudo samo suhorske župnije, kteri so ranjci gospod bili prvi fajmošter, ampak ta britka osoda zadeva tudi vse belo Kranjsko, vse duhovstvo in vso Slovenijo. Serce blagega moža je nehalo biti, serce, ktero je imelo prostor za vsako drugo pošteno, verno in narodno prizadetje. Bila je suhorska župnija vstanovljena po ranjcem milostljivem škofu Antonu Al. Wolfu nepozabljivega spomina, kteri so v svojem dolgoletnem delovanji spoznali potrebe svoje škofije ter v preobširni, pretežavni in preobljudeni metliški župniji previdili, da v korist duš in polajšanje farnega duhovstva je treba metliško župnijo deliti. Leta 1855 je bila suhorska fara vstanovljena. Našli so prvi fajmošter nove fare svoj kraj pust, pravo pušavo, in ko sem hodil ondod še kot dijak novomeške gimnazije, sem si mislil: Kje bodo pa g. fajmošter svoj vert imeli? Bilo je vse okrog in daleč kamnje in praprot. In ko sem pred 5 leti kot že „bolj zvedenec in znajdenec“ v Suhor prišel, in vse to zopet ogledal, kar mi je bilo poprej prava pušava, sem rekel: To ni verjetno, ni mogoče, da bi se pušava spremenila v pravi raj! In vendar je tako.

Pa naj to stran zemeljsko opustim, omenim naj nekoliko duhovnih zadev. —

Kdor je daleč od cerkve med belimi Kranjci, hodi ob nedeljah in svetkih enkrat v cerkev, pa ranji gospod so privabili njih mnogo tudi popoldne z lepim opominjevanjem in mило besedo. Narod buditi in olikovati v

keršanskem duhu so si na vse strani prizadevali, ter v ta namen si vse koristne in podučljive knjige naročevali in dajali brati; suborsko knjižnico so zapisali med do-smertne ude v bratovščino sv. Mohorja.

Sami izurjeni v kmečkih rečéh so pospeševali kmetijstvo in napredovanje med svojimi farani, da je bilo veselje.

Sola jim je bila nad vse pri sercu; vsaj so mi večkrat djali: Ko sem med otroci, se mislim otroka in pozabim drugih sitnost.

Lani so me mesca avgusta obiskali. Potovali so na 25letnico v Mavčiče. Nazaj gredé so djali: „Gospod, kako sem ginjen, Vam ne morem dopovedati; nekaj mi pravi, da se več vsi vidili ne bomo, tudi nas več ob enem ne. Jaz sem sicer bolj občutljiv, vendar nekaj me zelo opominja. Ker so mi moji dragi sošolci in verstniki naložili, da naj našo slovesnost popišem, bom storil, ako tudi težkega serca.“ In to se je zgodilo.

Pisali so mi k zadnjemu: Vse, kar nam pošljete, in se vam v Ljubljani slabo dozdeva, je za nas dobro, ker iz slabega in starega delamo novo. Priporočite me gospodu vodju društva za vedno češenje presv. Reš. T. in prosite za nas reveže.“ Omenili so tudi svoje boleznj, da bo véliki teden hud in pretéžen.

In danes o gospodu, ki je v vsakem oziru bil iz-versten mož, sporočujem slovenskemu svetu njegovo smert. Njegova farna cerkev ima patrona sv. Jožefa, in 30. aprila, ko smo obhajali varstvo sv. Jožefa, je ob 5. uri zjutraj izdihnil, in v šmarniškem mescu 2. maja je bil pokopan. Spisal je tudi Šmarnice, in sicer ravno šmarnice v čast Jezusa, Marije in sv. Jožefa.

Naj bo nepozabljivi ranji priporočen vsem znancem in prijateljem in zlasti suhorski župniji.

V hvaležni spomin v imenu bele Krajine.

V Ljubljani 2. maja 1871.

Dr. Juri Sterbenc s. r.

Zlati lesniki

ali srečkanje za celo leto.

(Nabral F. K.)

(Dalje.)

86. Kdor z Jezusom rad poterpi, se enkrat v nebesih z njim razveseli. (Češ. Mar. za pravo poterpežljivost.)

87. Kdor pregrehe sad vživa, si terpljenje v serce vliwa. (Češ. Mar. za moč nečiste skušnjave premagovati.)

88. Šle so tvoje rožice, če serce nečisto je: tič'ce ti ne pojejo, krokarji ti krokajo.

89. Kdor mirno, čisto vest ima, nebesa tukaj že pozná.

90. Odpusti, če je kdo razžalil te; sovražnikom bod' dober, Jezus to ti zapové. (Češ. Marijo za pravo ljubezen do bližnjega.)

91. Še čas za nas je, bratje, ubežati pogubi večni; tud' oginj v vicah, dokler še živiš, lahko s pokoro pravo pogasiš.

92. Po obrazih (podobah itd.) se lahko spozná, kakšen duh je v hiši domá.

93. Lahko je ukrasti, težko skriti, še teže poverniti: dolžnost je vsak'mu svoje pustiti.

94. Molitev te krepčá, da živiš po božji volji; in kdor rad takó živi, tud' rad in pridno moli.

95. Lastna škoda ga zuči, komur dopovedati ni.

96. Poglej na smét in gnoj, prepričal se boš koj, kar studi se nocoj, b'lo slad in lišp je tvoj.

97. Pomagaj drugim iz nadlog, pomagaj tebi bode Bog.

98. Česar se človek v mladosti zuči, to ga pogosto na starost redi.

99. Nj dobrote brez Boga; z Bogom pa ne hudega.

100. Čednost dá življenju vrednost; lep obraz ti ne pomaga, če ni tvoja duša blaga.

101. Tam kjer glad mori lenuha, najde pridni dela, kruha.

102. Kaj pomaga vsa lepota, ako serce lepo ni? Vsa nečimernost je zmota, ki nedolžnost oslepi.

103. Vsa posvetnost bo nehala, čednost vekomaj ostala.

104. Kteri nedolžni v Gospodu zaspijo, v cvetu se rajskem tam prebudijo. (Češ. Marijo za srečno zad. uro.)

105. Um in pamet je nad žamet.

106. Čedno branje, lepo znanje srečnega te stri; slabo branje, gerdo znanje tebe pogubi.

107. Hočeš druge vneti, moraš sam goreti; mertvo oglje nič ne užge.

108. Smert: „Nič te smerti ne obvar'je, vsa ti ne pomaga nič; kralje davim in cesarje, ki imajo blaga še več: Radi bi se odkupili, al odkupiti se ni; vsi se vdajo moji sili, vdal se bodeš tudi ti.“

109. Hudobnih del ti voda ne odmije, pa tudi črna zemlja ne zakrije.

110. V nebesih čaka nas plačilo, ki nikdar nam ne bo minilo.

111. Zdravo telo nar boljše blago: skazi se lahko, popravi težkó.

112. Otroku, če stariše spoštuje, vse dobro Bog podaruje. (Češ. Mar. za stariše.)

113. Modre besede mičejo, lepi izgledi vlečejo.

114. Skušnjave hude, boj močan: — Premagi častni ven'c bo dan.

115. Je v grobu truh in smrad, kar bil je človek mlad; je gnjus in pa gnjilad, kar bil je lepi sad.

116. Kdor vedno v strahu ima telo, gerdo pregrešil se ne bo.

117. Drevesce ravnaj, dokler je mladó, ker staro se uklonilo ti ne bo.

118. Kje je blagor, sreča večí? kakor čisto imet' sercé, s čistim sercem Bogu reči: „Bog moj Oče! moje vse!“

119. Lastna hvala — cena mala.

120. Kjer pri hiši truda in molitve ni, žegen Božji sčasoma od njé beží.

121. Tatvine in goljufije tud' mala iskrica odkrije.

122. Tudi revež zadovoljni je bogat; nezadovoljnik je pri kupu zlata siromak.

123. Bebec! vse posestvo tvoje ti bo vzeto še nocoj! Premišljuj življenje: ne poneseš nič seboj.

124. Bog pri sodbi ne bo vprašal, koljko znaš vprašal bo te, koljko dobrih děl imaš.

125. Vsevidno vidi te okó, naj mesto še tak skrito bo.

126. Kar se preveč blesketá, nas prav rado ogoljfé.

127. Po veselju jok, po smejanju stok.

128. Kdor ne vboga, ga tepe nadloga.

129. Živi, ko da misliš dans umreti; delaj, ko da večno imaš živeti.

130. Le nebes je treba nar poprej iskati; Bog nam hoče drugo za naveržek dati.

131. Če serce po rajskem hrepeni, vse posvetno lahko zapusti.

132. Kdor gizdost ljubi in prostost, opustil svojo bo dolžnost.

133. Kdor dva zajca h krat' lovi, mu eden uide, drug' zbeží.

134. Naj zerno še tak malo bo, bogastvo v njem je shranjeno.

135. Ženske prav hudo grešé, ki jezika ne kroté; druge hudo sodijo, same v grehah blodijo.

136. Že lice dostkrat govori, kar serce misli in želi: pregrehe ti obráz kazijo, le čednosti ga lepotijo.

137. Dolga sreča ali prédnost ima od kratke večí vrédnost; torej: Rajsko tamkaj osrečenje je nad srečno vse življenje.

Razgled po svetu.

O novi vladni predlogi, ki se je undan res doveršila, je bilo veliko govorjenja in mlenja, moke bode blezo za deželno samovpravnost le malo, ker je vse zastavljeno na to, če poslednjič reč derž. zbor poterdi ali pa odverže. Deželni zbori smejo postaviti delati in jih za potterjenje predlagati derž. zboru o rečéh, ki so po večem te-le: Verske razmere; pravica združevanj in shodov; tiskarne zadeve; šolska postavodaja; kaznovalno in civilno pravo; vravnava sodnijskih in službovalnih oblastnij; vravnave, ki se imajo snovati za zverševanje temeljnih deržavnih postav; splošne vravnave za predprego, oskerb in vstanovitev v vojniškem oziru; zdravilska postavodaja, zadeve potnolistne itd.

Šolski odsék v deržavnem zboru si je naredil prav kratko in lahko zverševanje svojih opravil: štiri peticije gornjo-avstrijskega katol. društva je 26. aprila s tim rešil, da jih je pod klop vergel.

Dr. Vinc. Klun menda res zapusti svojo dvorno svétništvu in Avstrijo ter se podá v Lucern na Švicarsko. Morda bo imel tam čas in priliko marsikaj pre-mišljevat in popravljati, kar za cerkev in narodnost ni prav delal. Bog daj! —

Katoliški študentje v Vireburgu so v priserčni adresi sv. Očetu naznanili svoje gnušenje nad rimskim ropom in druge lepe občutke, ktere delajo ravno tako čast katoliški mladini, kakor veselje sv. Očetu.

V Monakovem je 23. apr. velik ljudski shod storil sklepe, s kterimi se katoliški verniki brezpogojno podveržejo sklepom Vatikanskega cerkvenega zbora sploh in nauku o nozmotljivosti papeževi v verskih rečéh posebej.

Iz Carigrada vé „Čech“ iz čisto zanesljivega vira nektere znamenite novice. Petrograška vlada, prašana od turške, je odgovorila, da bi nič proti temu ne imela, ako turška gre v Rumunijo, da je celo zadovoljna, ako se Rumunija zopet razterga v dvě kneštvi z dvema „gospodarjema.“ Sploh je rečeno, da Porta se smé na Rusijo čisto zanesti, kakor ob času Mehmed-Ali-a v Egiptu. Te besede so dosti jasne.

Cerkveno prašanje bulgarsko se zopet zapleta, blezo zvitim grekom (in Rusom) na korist. Ali-paša je sstavlil odbor iz dveh Grekov in dveh Bulgarov, kteri naj bi našel neko srednjo pot med cesarskim fermanom, ki je bil dan Bulgarom v prid, in med razkolniškim greškim patrijarhom. Bulgari so močno pobiti s to novo poskušnjo, ki na to gre, da se jim zopet uzame ferman za lastnega patrijarha.

Tudi z armensko cerkvijo je zadrega. Sultan je bil poprejšnemu patrijarhu Hasunu odvzel investituro; armeni so izvolili nato družega patrijarha, ki ga pa papež ni priznal in poslal je v Carigrad poročnika Msgr.-a Franchi-a, poprej ap. poročnika na Španjskem, ter je bilo že upanje, do se bo vse lepo vravnalo. Veliki vezir pa se zopet kuja dogovarjati se na tej podlagi, da bi prejšnji patrijarh Hasun zopet dobil pravice. Vender se sliši, da je bil Franchi v Carigradu sprejet z velikimi slovesnostmi.

Med tem pa je izrojilo zopet prekučovanje v bagdadski okrajini in vse beduinske plemena ob Tigridi so zgrabile orožje. Vlada je že poslala vojno v Mozul.

Verh vsega tega žuga še nov razpor med sultanom in egiptovskim namestnim kraljem. Hotla je Porta začasno obsaditi pristane ob rudečem morji; Ismail-paša pa je to naravnost odrekel. Zraven tega je še zapovedal vse obrežje rudečega morja s torpedami, nekacimi samopoklicami okovariti, da bi ne mogel kdo blizo. Dvé poslednji dogodbi ste Porti očitno močno nevarni. Pri teh čudnih motanjih bi bilo skoraj misliti, da si Rusija in Prusija med seboj niste več tako prijazne, ker se Rusija hoče na Turčijo opirati, če je to dozdevanje resnično.

Kaj bode v teh zadregah Avstrija počela? Kdor ji ni sovražljiv, ji bo želel urno zedinjenje v znotranjem. Kogar sebičnost od tega zedinjenja zaderžuje, on ni patrijot, ampak gerd sebičnik. Mir s Cerkvijo, mir z narodi po poti pravice za vse! —

Kalidonski škof Borges v Ameriki je vernikom že napovedal papežovo petindvajsetletnico in ukazal, da naj se postavijo navadne letne zbirke za sv. Očeta na zadnjo nedeljo mesca aprila. — Katol. občine še zmiraj oporeke pošiljajo zoper oropanje sv. Očeta. In to ne bo jenjalo, vesoljni svet bo klical, dokler se pravica ne poverne.

Rimsko. Kakošen duh je med poštenim ljudstvom v Rimu, kaže to, da grofnja Stainlein, ki je bila 12. apr. od prekucuhov nadlegana, ker je bila okna razsvetlila, dobiva od vsih strani skazovanja češenja in priterjevanja. Samo en dan, 21. aprila, je bilo pri nji oddanih 3000 lističev, ki ji pohvalo naznanujejo. Bile so pa tisti večer tudi še drugod razsvetljava po mestu, dasiravno redke — iz strahú pred rogovileži.

Kako dragino so Piemončani pripravili v Rim, kaže to, da za malo stanovanje s 5 stanicami v 5. nastropji se plača 40 škudov; lani ob tem času je bilo plačati le 18 škudov. Za 2 mali sobi brez oprave v oddelku „Gesù“ se iše 60 frankov na mesec.

21. aprila so v Rimu obhajali obletnico začetka rimskega mesta. Liberalci so se vèdli, kakor da bi pod duhovskim gospostvom ne bil nihče mislil na ta dan, pa so lažniki. Liberaluhi, se vé, bi radi take slovesnosti povzdignili nad vse keršanske praznike, pa se jim ne dá. Večina tergovcev ni hotla svojih prodajalnic zapreti. Na homcu Pinčiu so bili napravili ognjeno igro, podobna je kazala Kapitol, obdan z glavnimi poslopji laških mest; nad vsem je zamigljala zvezda italijanska. Pa, o joj! svetila je le eno sekundo dolgo. Veter jo je ugasnil. Razsvitljava ob Korsu je bila tolika skoraj kakor nič.

Star Rimljan, šlišal časnikarskega prodajča klicati: „la Capitale,“ je odgovoril: „Ne ne tako! kliči rajši „il Capitale,“ ker zdaj preže na naše denarnice. („La Capitale,“ ime nekega časnika, pomeni „glavno mesto;“ „il Capitale“ pa denar, jistina, kapital.)

Sedanji stan. V Parizu kakor v Rimu je komunizem (rop v ovčji koži) na dnevu. V Parizu ga vstanovljajo nekteri rokodelci in delavci ter razglašajo postavske določila, v Rimu pa srenjska gosposka, ki je najprej izdala svojega pravega vladarja, zdaj pa do svojega bližnjega izdajsko dela. Poslanci srenjske gosposke so pooblasteni v znotranje vsake hiše vdreti iskaje stanovanj za deržavne vradnike, ker piemonška vlada se hoče v Rim preseliti. Vzeli bodo po en del ali vse poslopje, kakor bo jim kazalo, plačilo pa tudi sami določili. — In ker nočejo vladarji tej kužljivi bolezní živcev podvezati tam, kjer je vir zlega, so sami vzroki černih oblakov, ki se tudi nad njih glavami zbirajo.

Undan je v Florencu eden naj veljavniših ministrov rekel pomislila vredne besede: „Naš stan je strašan, mi smo med kladvom in nakvalom. Ako bode Pariz premagan, nam bo Francija vojsko napovedala; ako pa Pariz premaga, je obdelano, da mora mednarodni socializem (sedanje deržavsko stanje), naše ministerstvo in naša deržava iti v šibre.“ — V Parizu se namreč še zmiraj bratovski narod med seboj kolje, akoravno vedno obetajo, da bode zdaj zdaj vladna stran vkrotila tolovaje, bogoskrunce in klavce v Parizu. —

Francoska vlada je menda zasledila, da rovarska „mednarodna družba“ že dolgo pripravlja določin vdarek v Belgiji, na Španjskem in na Angleškem. To je pač lahko verjeti, in potem naj se pripravijo tisti, ki kaj imajo, — jest nimam nič. Žnana je dobro, da siti podpirajo časništvo in rogovilstvo zoper vero, in če pride čas plačila za nje: sami so kurili!

Kar je vsak razumni lahko previdil, zdaj iz Nemškega poterjujejo. Döllingerjev krič gre hitro v nič. Tudi neslano adresovanje se je hitro ustavilo. Nasproti pa stoji duhovstvo palatinsko (Pfalz) za Cerkev terdno kakor zid in brez števila protestov se podpisuje zoper Döllingerja.

Evropejske vlade nekaj skriven strah obhaja, ker se gibanje za sv. Očeta vedno množi. Rade bi še dalje stregle mavtarjem, toda katoličanov in pa pravičnih konservativcev je toliko število, da mavtarski krokarji, kakor silno tudi kričijo, se bolj in bolj zgubljujejo med pošteno silovito vojno poštenjakov. Mesto Kolin na Nemškem je katoliškemu oddelku državnega zbora v Berlinu poslalo priterjenje za njegovo poganjanje v prid katoličanstva in rimskega Sedeža. Enake adrese bodo poslale tudi mesta Monastir, Paderborn, Krefeld, Cahen, Kleve in druge.

Kar tiče undan omenjene besede parskega kralja do vikšega škofa o Döllingerjevem (in Friedrichovem) izobčenju, piše „Genf. Korresp.“, se zamore toliko za gotovo poterditi, da je vlada popolnoma priznala samostalnost višeduhovskega pastirstva pri reznem spolnovanju njegove dolžnosti v tem trenutku. To je tudi nekaj vredno v tem trenutku, ko se nejeverni svoboduharji tako mešajo v verske reči, kakor malokdaj svoje dni. Ti sovražniki katoliške vere hočejo svoje novo krivo-verstvo povzdigniti v parsko državno vero. V ta namen so 40.000 iztisov neke adrese razširili po deželi, in 10.000 menda celo v Avstrijo.

Rudečkarji v Parizu brez strahu in sramožljivosti razodevajo, kaj je njih namen, ter tudi s tim razkrivajo namene svojih bratov rudečih svoboduharjev po svetu. Eden njih listov se baha, kako brez duhovske molitve mertve v jame devajo, brez duhovske molitve (brez poroke) žene jemljejo. V nekem shodu je eden njih govornikov germel zoper posestnike, da naj se njih hiše prodajo in denar med delavce razdeli. To bi se smel tudi ljubljanski tako imenovani „kapital“ za uho zapisati in malo pomisliti, kam ga s svojimi načeli derjijo tagblatti in drugo zopercerkveno časnikarstvo, med katerimi ne enega cerkvenega lista nimajo in ne terpé, celo protest. „Reform“ jim je preveč katoliška!

Iz Ljubljane. Gimnazijalcev (realcev — se vé — pa učiteljskih pripravnikov) k procesiji sv. Marka dan ni bilo, češ, da je deželni šolski svet sklenil tako! Je-li to res?! — Tudi so neki gimnazijski profesorji po večini nasvetovali, naj se v VIII razredu tretja ura uzame kerščanskemu nauku, češ, sej jih ne gre toliko v bogoslovje; veliko več jih gre po svetu v druge stanove, katerim toraj tako obširnega kerščanskega nauka ni potreba; odloči pa naj se ta cerkveni zgodovini uzeta ura za sedaj tolikanj potrebno matematiko. Tu jih imate!*) Tega — se vé — proučeni gospodje ne vedó in nočejo vediti, da ravno tistim, ki gredó po svetu in pa ki na viših šolah keršč. katoliškega nauka nikjer več ne slišijo, je v srednjih šolah treba bolj obširnega in terdnega verskega nauka, ako si hočemo kdaj pomagati iz neznankega nevedstva, v katerem prihajajo dostikrat z visokih učilišč poterjenci v službe med ljudstvo nazaj. Da jih v novi, cerkvi neprijazni dobi ne gre več toliko v bogoslovje, je res; tim več jih gre pa v vojaštvo,**) in le-to bode spraznilo šole tako, da jih bode pomanjkovalo skoraj tudi v vseh drugih viših stanovih! —

*) Ti gospodje hočejo po sili tako narediti, da bodo morali prazne klopi matematiko učiti, ker v kratkem utegne biti več učencev kot učencev. Le urno urno dirjajte Lahom za petami: sad bodo želi Vaši otroci; — pa tudi Vi sami!

**) V 8. razredu je med ne velikim številom učencev že 21 soldatov, ako smo prav slišali.

„Allgemeinerica mavtarica“ razlaga kat. katekizem. Undan je pravila, da se je katol. Cerkev z dogmo nezmotljivosti celo v neko drugo vero spremenila! „Lai-baherica“, njena „andohtljiva“ poslušavka, to bravši, je zaklicala: velika je Dijana Avgustanska! in zdajci je posnela to „hermenevzijo“ za svoje „konstitucionalce.“ Morebiti zato, da bi „po tresku konšternirane“ zopet poterdila. — Kaj imenitna daljna razlaga je ta, da mora Cerkev parsko vlado za privoljenje prositi, ako hoče, da bodo na vesoljnih zborih določevane verske resnice veljale tudi za vernike, ki so na Parskem. Neron je bil „precej en rabelj“, vender je prašanje, če si je keršansko Cerkev domišljeval za tako „ponižno deklo“ boginje države, kakor nova katehetinja „Allgemeinerica“, ki se preveč razume na „keljo“ in „trikotnik“, kakor da bi nam razlagala katoliški katekizem.

O govoru deželnega predsednika, ki je undan novega župana Dežmana pri vmestovanju nezmerno hvalil, si dajejo časniki veliko opraviti. „Ne verjamemo, da bi bil to govoril; ni bilo brez ironije; — vredniki so govor vravnali; — svaril je župana, da naj se zderži strasti do narodnjakov.“ Take in enake so glose. — Vidi se vsakako, da taki govori morajo dobro prevdarjeni biti.

Od katoliško-politiške družbe. V nedeljo, to je, 7. majnika ob 5 popoldne ima družba shod, k kateremu smejo pa tudi gosti priti, namreč polnoletni moški. Določili se bodo letni doneski, čas mesečnih shodov, navsve toval se protest zoper resolucije „konstitucionalnega društva“ v oziru na Döllingerja. Vodstvo toraj vabi k obilnemu vdeleževanju.

Odstop iz konstitucionalnega društva. Iz zanesljivega vira vemo, da deželni predsednik baron Konrad, ki je bil lansko leto vsled prav patrijoško-avstrijsko zvonečega sklepa pristopil v konstitucionalno društvo, je sedaj odstopil in je svoj izstop omenjenemu društvu pismeno naznanil.

Z Dunaja. V torek, 2. majnika, je dr. Harrant, predsednik katol. društva vis. c. kr. derž. ministerstvu izročil prvi oddelik velike adrese (v oziru na sv. Očeta) katol. patrijotiške družbe na spodnjem Avstrijskem. Ta adresa je po vsih avstrijskih deželah (razun dežel ogerske krone) dobila 400.000 podpisov, in prvi omenjeni oddelek, obsegajoč podpise iz spodnjega Avstrijskega, sever. in južnega Tirolskega, skupaj 102.500 podpisov, je bil zdaj izroččen. Drugi podpisi se bodo izročili v kratkem. Pismo, ki spremlja te podpise, nasleduje prihodnjič.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Čast. g. Ant. Peterlin, kapl. v Starem tergu pri Ložu, je dobil št.-Mihelsko faro pri novem mestu. — Umerla sta oč. gg.: Janez Škofic, fajm. na Suhoru, 30. apr., in Fr. Bergant, fajm. na Polšniku, 1. maja (R. I. P.); obe fari ste razpisani 3. maja.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Nodeljska šola na Selih pri Šumberku prav serčno prosi preljubega sv. Očeta za sv. blagoslov in jim pošlje za petindvajsetletnico 2 gl. 10 kr. — Z Verhniko 10 gl.; prošnja za apost. blagoslov. — G. f. A. U. 2 gl. — Jož. Gartner 1 gl. Fr. Gärtner 50 kr. Za g. mis. Pirca. G. F. L. 1 gl. — Za g. mis. Čebulja. G. F. L. 1 gl. Za misijon v Adrijanopoljnu. G. F. L. 1 gl. Za mis. oo. Trapistov v Bosni. G. F. L. 1 gl. Za mis. na Jutrovem. G. Fr. L. 1 gl. Za Ameriko. G. A. U. 2 gl. Za afrik. mis. G. A. U. 1 gl. Fara Trebelno 4 gl.